

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол педради
від 30.08.2023 року №1

Навчальна програма

Українська література

6 клас

Навчальна програма укладена на підставі модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Зміст початкової програми забезпечує підручник «Українська література. 6 клас» (Автор О. Авраменко. – Київ: Грамота, 2023)

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
6 клас
(2 години на тиждень, 70 годин на рік)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
I СЕМЕСТР		
РОЗДІЛ 1.		
ПІСЕННІ СКАРБИ РІДНОГО КРАЮ		
ТЕМА 1.		
ЧАРІВНА МЕЛОДІЯ СЛОВА (12 годин)		
знає про виникнення обрядової поезії, її різновиди; читає народні пісні відповідно до особливостей інтонації; розуміє та відтворює зміст почутих пісень, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; розрізняє особливості народних пісень відповідно до їх жанрово-родової належності та стильових ознак; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу пісень;	Роль і місце пісні в житті українців. <u>2 години</u> Головні календарні обряди. Пісня – музично-поетичний жанр фольклору. Народна обрядова пісня, її різновиди. Зв'язок із стародавніми обрядами. Варіантність народних пісень. ТЛ: народна пісня, повтори, анафора	Робота з епіграфом, афоризмом Випереджувальне завдання «Традиції та обряди українців» «Відстрочена відгадка» Синквейн «Пісня»
читає народні пісні відповідно до особливостей інтонації; визначає провідні мотиви пісень; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від народних пісень; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт;	Пісні зимового, весняного та літнього циклів. <u>5 годин</u> Провідні мотиви народних пісень. Засоби художньої виразності в піснях (метафора, епітет, персоніфікація, порівняння). Обов'язкові для вивчення твори: Пісні зимового циклу: «Ой хто, хто Миколая любить», «Нова радість стала», «Добрий вечір тобі, пане господарю!» <u>1 година</u> «Засівання», «Щедрик, щедрик, щедрівочка». <u>1 година</u> Пісні літнього циклу: «Проведу я русалочки до бору» «У ржі на межі», «Ой біжить, біжить мала дівчина» (русальні); <u>1 година</u> «Заплету віночок», «Ой вінку мій, вінку», «Купайло, Купайло!» (купальські); <u>1 година</u>	Спостереження-дослідження Робота в групах «Досліджуємо слово» Карта розуму «Тропи» Створення реклами за прочитаним твором Вивчення напам'ять (на вибір одну пісню літнього циклу, одну пісню зимового циклу)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
	«Маяло житечко, маяло», «Там у полі криниченька» (жниварські); <u>1 година</u>	
	Варіативні твори: «Бігла теличка та й з березничка», «Ой сивая та й зозуленька», веснянки «Ой весна, весна – днем красна», «Ой кувала зозуленька», «А в кривого танця», «Благослови, мати», «Розвивайся, лозо, борзо», календарно-обрядові пісні рідного краю.	
читає колискові пісні з урахуванням лексичних та інтонаційних особливостей; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прослуховуванням колискових пісень; удосконалює письмовий текст;	Народні колискові пісні: <u>1 година</u> Лексичні особливості колискових пісень (зменшувально-пестливі слова, анафора) ТЛ: колискова Обов'язкові для вивчення твори: «Ой ти, коте, коточок», «Ой ну, люлі, дитя, спать».	Синквейн «Колискова» Гра «Мозаїка» Інтерв'ю «Чи знаю я народні колискові пісні» Вільне есе
читає літературні пісні відповідно до особливостей інтонації; визначає основні мотиви пісень; розрізняє відому й нову для себе інформацію; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;	Пісні літературного походження. <u>4 години</u> Тематика та особливості цих пісень. Пісні, що стали народними. Урочисті пісні. Гімн. ТЛ: гімн Обов'язкові для вивчення твори: <i>Павло Чубинський та Микола Вербицький. «Ще не мерла України...».</i> <u>1 година</u> <i>Олександр Кониський. «Молитва».</i> <u>1 година</u> <i>Станіслав Чарнецький та Григорій Трух. «Ой, у лузі червона калина похилилася».</i> <u>1 година</u> <i>Дмитро Луценко. «Як тебе не любити, Києве мій».</i> <u>1 година</u>	Робота в групах «Навчаємося спільно» Дослідження порівняння явищ Вправи з ключами «Творча майстерня» Вивчення напам'ять

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
РОЗДІЛ 2. ПОЕТИЧНИЙ ДИВОСВІТ		
ТЕМА 2. ЧУТТЯ ГАРМОНІЇ У СЛОВІ (8 годин)		
читає поетичні твори відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; визначає основні мотиви поезій; характеризує вплив інтонації на зміст; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; пояснює вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; обирає самостійно поезії для читання, аргументує свій вибір; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;	Тематичне розмаїття поезії (неповторний світ дитинства в поезіях, важливість родинних цінностей, гармонія людини і природи). ТЛ: ліричний герой Обов'язкові для вивчення твори: <i>Тарас Шевченко. «Думка» («Тече вода в синє море»), «Іван Підкова». 2 години</i> <i>Леся Українка. «Мрії», «Як дитиною, бувало...», «Тиша морська», «Співець». 2 години</i> <i>Станіслав Чернілевський. «Теплота родинного інтиму...», «Забула внучка в баби черевички...». 2 години</i> <i>Ірина Жиленко. «Жар Птиця», «Підкова», «Гном у буфеті». 2 години</i> Варіативні твори: Ігор Калинець. «Стежечка», «Блискавка», «Веселка», «Криничка», «Дим» . Платон Воронько. «Пахне хліб», «Солодка вода». Максим Рильський. «Збирають світлі, золоті меди...», «Запахла осінь в'ялим тютюном...», «Люблю похмурі дні...». Олександра Бурбело. «Я лиш струна на арфі України», збірка «Золота Росинка». Мар'яна Савка. «Україна». Іван Андрусяк. «Розмова», «Зорі й місяць», «Колискова».	Робота з епіграфом «Візитівка письменника» Творчий експеримент «Ліричний настрій» Вправи з ключами Робота в групах «Місткий кошик» Виразне читання поезії Робота в парах «Навчаємося спільно» Гра «Загадкова скринька» «Творча майстерня» Вивчення напам'ять (на вибір поезію Лесі Українки)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
характеризує емоційний стан ліричного героя; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; визначає основні мотиви поезій; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; пояснює вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; висловлює своє ставлення до думок інших, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації;	Художні, персоніфіковані образи поезій. Настрої, почуття, поетичні роздуми ліричного героя про любов, доброту, красу, високу духовність.	Гра «Відчуй настрій» Літературне лото Гра «Загадкова скринька» «Діаграма Венна» Міні-проект «Моя бібліотека»
обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті, для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень;	Віршована мова. Стопа. Віршовий розмір (ямб, хорей, пірихій) ТЛ: віршові розміри ямб, хорей	«Літературознавча експертиза»
РОЗДІЛ 3. ЖИВИЛЬНІ ДЖЕРЕЛА МУДРИХ КНИГ		
ТЕМА 3. ІЗ ВИДИМОГО ПІЗНАВАЙ НЕВИДИМЕ (22 години)		
читає прозові тексти у різний спосіб відповідно до мети читання; формулює тему та основну думку прозового тексту; співвідносить зміст прозового тексту з історичним та культурним контекстом; пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту відповідно до його жанрово-родової належності та стилевих особливостей; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом;	Тематичне розмаїття класичної та сучасної прози. Повісті на історичну тематику. Жанрові та композиційні особливості повістей. ТЛ: повість (загальне ознайомлення) Обов'язкові для вивчення твори: Володимир Рутківський. «Джури козака Швайки» (скорочено). 3 години Варіативні твори: Андрій Кокотюха. «Таємниця козацького скарбу». Марія Морозенко. «Іван Сірко – великий характерник», «Іван Сірко – славетний кошовий».	Карта розуму «Епічний твір» «Візитівка письменника» «Оживи світлину» «Відгадай, хто я» Робота в групах «Мудрі сови» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» Робота з інфографікою Гра «Втрачена інформація» Робота в групах «Коло думок» «Моделювання» Мальований скрайбінг

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації; творчо опрацьовує прочитаний текст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; проеціює власний життєвий досвід на порушені в тексті проблеми; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт;		«Літературознавча експертиза» «Займи позицію» «Шість капелюхів мислення» Буктрейлер
читає ліро-епічні твори у різний спосіб відповідно до мети читання та композиційних особливостей; формулює тему та основний мотив поеми; співвідносить зміст поеми з історичним та культурним контекстом; визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; характеризує поведінку та вчинки героїв; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у ліро-епічному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету; адресата, власний життєвий досвід;	Ліро-епічний твір. Специфіка ліро-епічного твору. Поеми на історичну тематику (козацька доба). Патріотичні мотиви, героїзм та відвага козаків ТЛ: ліро-епічний твір, поема Обов'язкові для вивчення твори: Микола Вороний. «Євшан-зілля». <u>2 години</u>	«Візитівка письменника» «Оживи світлину» Робота в групах «Навчаючи вчуся» «Асоціативний куш» «Діаграма Венна» Вільне есе

удосконалює письмовий текст;		
------------------------------	--	--

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в поемі; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; характеризує вплив засобів художньої виразності на зміст твору; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту;	Тема та основна думка поеми. Сюжетні елементи, розгортання подій. Засоби художньої виразності в поемі. Автор твору і ліричний герой.	«Запитання до тексту» Робота в парах «Досліджуємо слово» Літературна вікторина «Упізнай героя» Гра «Літературне лото»
читає повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає тему, сюжетно композиційні особливості та проблематику повістей; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в повісті, і власним життєвим досвідом; проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами;	Захопливий сюжет пригодницьких повістей. Мрії і дійсність, смішне й комічне в повістях. Сюжетні та композиційні особливості повістей. Цікаві й романтичні персонажі. ТЛ: сюжет Обов'язкові для вивчення твори: Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки». 5 годин Ярослав Стельмах. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера». 4 години Леся Воронина. «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9». 6 годин Варіативні твори: Всеволод Нестайко. «Таємниця Віті Зайчика», «Неймовірні детективи». Ярослав Стельмах. «Найкращий намет», «Вікентій Прерозумний». Іван Багмут. «Пригоди чорного кота Лапченка, описані ним самим». Іван Андрусяк. «Вісім днів із життя Бурундука».	Випереджувальні завдання Гра «Так – Ні» «Займи позицію» Групування «Образ героя» Гра «Упізнай героя» «Картинна галерея»(ілюстрації, комікси до творів) Рольова гра

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
читає фантастичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає тему, сюжетно композиційні особливості та проблематику повістей; творчо опрацьовує прочитаний текст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із життєвим досвідом, зокрема із читацькою практикою; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт	Тасмичі, веселі й незвичайні події у фантастичних творах. Порушення питань моралі, дружби, добра, любові, толерантного ставлення до інших, прагнення гармонії зі світом. Кмітливі й винахідливі герої фантастичних творів. Обов'язкові для вивчення твори: <i>Зірка Мензатюк.</i> «Ангел Золоте Волосся» (скорочено). 2 години Варіативні твори: Сергій Оксенік «Лісом, небом, водою. Книга 1. Лисий» (скорочено). Емма Андіївська «Казка про яян», «Говорюча риба». Галина Пагутяк «Втеча звірів, або Новий бестіарій» (скорочено). Дара Корній «Петрусь химородник» (скорочено)	Вправи з ключами «Мікрофон» «Запитання до тексту» «Моделювання» «Займи позицію» Міні-проект «Фантастична мандрівка»
ТЕМА 4. ВІД СМІШНОГО ДО ВЕЛИКОГО (8 годин)		
читає гумористичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; визначає тему, сюжетно композиційні особливості та викривальну спрямованість гуморесок; характеризує особливості форми гуморесок та співомовок, зумовлені змістом; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; за мотивами прочитаного виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; проеціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в гумористичних творах проблеми; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення;	Гумористичні твори. Гумористичне й сатиричне зображення. Жанрова різноманітність гумористичних творів (анекдоти, байки, усмішки, гуморески, співомовки тощо). Роль гумору в житті українців. Іронічно-пародійна, викривальна спрямованість гумористичних творів. Гуморески. Співомовки. ТЛ: гумор, сатира, гумореска, співомовка Обов'язкові для вивчення твори: <i>Степан Руданський.</i> «Добре торгувалось», «Запорожці у короля», «Торбин брат». 2 години	Синквейн «Гумор» «Інтерв'ю з письменником» Робота в групах «Дерево рішень» «Запитання до тексту» «Творча майстерня» Міні-проект «У полоні сміху»

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; удосконалює письмовий текст; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт.	Павло Глазовий. «Еволюція», «Найважча роль», «Заморські гості», «Похвала». <u>2 години</u> Варіативні твори: Степан Руданський. «Окуляри», «Розумний панич», «Лінивий», «Гуменний», «Свиня свинею». Павло Глазовий. «Кухлик», «Допитливий син». Петро Ребро. «Козацькі жарти».	Вивчення напам'ять (на вибір гумореску Павла Глазового)
читає байки відповідно до інтонаційних особливостей та мети читання; характеризує порушені в байці проблеми; виявляє і відтворює алегоричний зміст байки, розрізняючи інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами; унаочнює та візуалізує текст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту;	Байка. Гумор і сатира в байках. Герої байок. Будова та алегоричний зміст. ТЛ: байка, алегорія, мораль Обов'язкові для вивчення твори: Леонід Глібов. «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл». <u>3 години</u> Варіативні твори: Леонід Глібов. Байки (на вибір учителя).	«Візитівка письменника» Синквейн «Байка» Створення ілюстрацій до байок Інсценізація байки
читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати;	Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури. (загальне ознайомлення). <u>1 година</u> Навчальна література, тексти із ЗМІ (загальне ознайомлення).	Робота в парах «Навчаємося спільно» «Запитання до тексту» «Відстрочена відгадка»

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; описує свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації.	Варіативні твори (2-3 тексти на вибір учителя): Олекса Воропай. «Звичаї нашого народу» (фрагменти). Людмила Старицька Черняхівська. «Хвилини життя Лесі Українки» (фрагменти). Володимир Панченко. «Молоді літа Володимира Винниченка» (фрагменти). Микола Славинський. «Її благословив Господь» (фрагменти). Книги серії «Життя видатних дітей» (М.Павленко, І. Андрусяк, А.Кокотюха, В.Лис, С.Процюк, Л.Воронина). Медіатексти: візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, комп'ютерні ігри; реклама (тематика медіатекстів відповідає віковим особливостям дітей).	«Шість капелюхів мислення» «Мікрофон» «Рольова гра
знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір.	Література рідного краю. <u>2 години</u> Ознайомлення з творами письменників земляків.	Робота з епіграфом, афоризмом «Візитівка письменника» Інформація з опорою на життєвий досвід Робота в групах «Літературна карта мого краю» Міні-проект «У творчій майстерні»